

A KÉK MADÁR ÉGBE SZÁLLT

KONCZ ISTVÁN

Amikor Liptai Léderer Péter Pált elbocsátották, közölték vele, hogy számítanak munkájára és tehetségére.

Liptai Léderer Péter Pál visszakapta személyi igazolványát, vezetői jogosítványát és egyéb iratait, amelyeket azonban már nemigen tudott rendeltetésük szerint azonosítani. Temérdek különféle papírt kapott, amelyek szerinte biztosan nagyon fontos rendeltetéssel bírtak, ezért első dolga volt elbocsáttatása után, hogy papírai számára megfelelő helyiségeket keressen.

Felesége, gyermekei és barátai nem ismerték fel Liptai Léderer Péter Pált. Nem erőltette a dolgot, úgy gondolta, hogy ráér feltárni kilétét, miután majd megfelelő helyet talál a letelepedésre. Emlékezetébe véste, hogy amikor közölték vele, számítanak munkájára és tehetségére, azt is tanácsolták, keressen a letelepedésre olyan helyet, amely legjobban megfelel személyiségének és ahol dolgozhat és legjobban gyümölcsozthati tehetségét.

Liptai Léderer Péter Pál terjedelmes hivatalos okiratot is kapott, amely igazolta a rehabilitálását. Idővel azonban az a meggyőződés alakult ki benne, hogy erre aligha van szüksége. Bármerre is utazott, ismerősként fogadták. „Te vagy Liptai Léderer Péter Pál, akit rehabilitáltak, és aki személyiségednek megfelelő helyet keresel letelepedésre, hogy dolgozhass és gyümölcsozthass tehetségedet” — mondták már előre, amikor valahova megérkezett. Bár érzése szerint ettől többet nemigen tudtak róla, Liptai Léderer Péter Pál úgy gondolta, hogy minden egyéb adalék ismerete felesleges is lenne. Megfelelő helyen, megfelelő szakemberek bizonyára nagy hozzáértéssel kezelnek minden személyére vonatkozó adatot.

Nagyon sok helyen megfordult már Liptai Léderer Péter Pál, — a legtöbb helyen még egy teljes napot sem tartózkodott, amikor

aggódni kezdett. Utazása során a bemutatkozás szinte mindenhol egyformán zajlott le: „Hát te vagy Liptai Léderer Péter Pál, akit rehabilitáltak, és aki most személyiségednek megfelelő helyet keresel, hogy dolgozhass és gyümölcsöztethesd tehetségedet?” — szölt a fogadtatás —, mire ő: „Boldoggá tesz, hogy számíthatok jóakaratókra, leginkább betűk rajzolásához érzek hajlamot, de érces hangom is van, nagy hatású beszédeket is tudnék tartani.” Szóval utazása során mindjárt a bemutatkozás után, ami szinte mindenhol egyformán zajlott le, az emberek a nevet kezdték kifogásolni, vagy inkább a neve miatt kezdtek aggályoskodni: „Túl sok részből áll a neved; miért van neked két családi és két személynév?” Pontosan el kellett magyaráznia azt is, hogyan írja és hogyan ejti helyesen a nevet. Arra azonban nem tudott válaszolni, hogy hol, mikor és mi módon vált személye kizárólagos és egyedül hivatalos megjelölésévé a Liptai Léderer Péter Pál név. Néha úgy tűnt, hogy őt, sőt apját is mindig így hívták, néha azonban elbizonytalanodott, de senki olyan személy nem jutott eszébe, aki erről felvilágosítást tudna adni. Elhatározta ugyan, hogy egyszer majd utánajár neve eredetének, de mivel vállalta is és megfelelőnek is tartotta a Liptai Léderer Péter Pál nevet, másodlagos kérdéssé vált számára a név eredete. Az aggályoskodókkal kellő tisztelettel, de határozottan vitába szállt: „Szerintem ez egészen jó, nekem való név, igaz, hogy két családi és két személynévből áll és talán a huszonegy betű több az átlagosnál, de mindössze kilenc szótag, és kiejtése is valamennyi nyelven könnyű. Kérlek, ne vegyetek el a nevéből és ne ragaszkodjatok ahhoz sem, hogy megváltoztassam, nem hiszem, hogy a nevem így, ahogy van, ártalmas lenne.” Az is eszébe jutott már, hogy a „Liptai Léderer Péter Pál”-nak sajátos ritmusa, zenéje van, de nem volt biztos benne, hogy erre hivatkozhat, ugyanis olvasmányaiiban valahol olyasmire akadt, hogy „a zene gyanús, politikailag gyanús”, ő pedig pillanatnyilag nem akart ilyen természetű vitába keveredni. És egyébként is: talán azt sem vennék jó néven, hogy ilyesmit olvasott, és akkor el kellene magyaráznia, hogy valójában nem is emlékszik semmire a rehabilitálása előtti olvasmányokból és ami mégis megmaradt emlékezetében, azt nyilván a rehabilitáció is szükségesnek tartotta.

Az emberek, úgy tűnik, megértőek voltak Liptai Léderer Péter Pál makacsságával szemben. Megköszönte megértésüket és jóakarataikat, néha azonban lelkiismeret-furdalása volt: hálátlannak érezte magát a derék emberekkel szemben. Liptai Léderer Péter

Pálnak gyakran volt lelkiismeret-furdalása. Úgy is mondhatnánk, hogy állandóan lelkiismeret-furdalása volt. Liptai Léederer Péter Pál legalábbis azt hitte. És mivel a lelkiismeret-furdaláshoz nem lehet hozzászokni, mindig újabb lelkiismereti gonddal szabadította meg magát a korábbtól. „Nekem olyan szükségem van az újabb lelkiismeret-furdalásra, mint a fuldoklónak a levegőre” — szokta mondani, amikor végre megszabadult valamelyik fojtogató lelkiismereti gondjától. Egészen átadta magát az új, kínzó önvizsgálatnak: „Nem lehet-e, hogy ő saját maga okolható, amiért mindéddig nem találta meg a személyiségének megfelelő helyet, ahol letelepedhetne, dolgozhatna és gyümölcsözteszethetné tehetségét?” Meggyőződése szerint mindenképpen létezik ilyen hely, sőt több ilyen hely kell, hogy létezzen, csak tájékozódás kérdése megtalálni azokat.

Éppen elhatározta, hogy óvatosan kérdezősködni fog, amikor valószínűtlen múltja eléggé megbízhatatlan emlék-ködeből — ami rossz pillanataiban már korábban is előfordult — olyan érzések emlékei kezdték kísérni, amiket nem értett.

Tudni kell, hogy Liptai Léederer Péter Pál mindig is kiegyensúlyozott személyiségnek számított. Rehabilitációra is önként jelentkezett. Most már nem emlékszik rá, hogy ez mikor történt; — néha úgy tűnt, mintha csak napokkal ezelőtt, néha pedig úgy, mintha évekkkel, sőt évtizedekkel ezelőtt jelentkezett volna a nagy tekintélyű intézetnél. Az önkéntesség persze nem jelentett semmit, legfeljebb annyit, hogy korábban vették jegyzékbe és hogy kitette magát a stréberség gyanújának. Liptai Léederer Péter Pál nem volt stréber, de nem is gyanúsították meg stréberséggel. Az intézetből új emberként távozott, azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy rehabilitálása tökéletesen sikerült. „Teljesen felszabadult”, állt az értékelés azon a terjedelmes hivatalos okiraton, amely rehabilitálását igazolta. Igaz, az intézetben találkozott néhány olyan személlyel, akit már másodszor utaltak rehabilitációra, de ezek nyilván ritka kivételnek számítottak. Liptai Léederer Péter Pál egyébként is nagyon bízott a tudományban, és arról is tudomása volt, hogy már hosszú idő óta senkit sem kellett elpusztítani azért, mert alkalmatlannak bizonyult a rehabilitációra.

Érthetetlen emlékeivel tusakodott, közben azt latolgatta, hogyan kérdezősködjön — anélkül, hogy olyan személynek tűnne, akinek nincs önbizalma — a személyiségének megfelelő hely felől, ahol letelepedhetne, dolgozhatna és gyümölcsözteszethetné tehetségét, amikor olyan helyre érkezett, ahol valamilyen vetélkedőre készültek. Az

emberek szinte minden ruhadarabjukon különböző jelvényeket, feliratokat, arcképeket viseltek, — kezükben csakúgy, mint az épületeken, zászlók lengtek, feliratokon és hangszórókon keresztül jelszavak lelkesítettek. Liptai Léderer Péter Pál elhatározta, hogy továbbra is ragaszkodni fog nevéhez, mivel az nyilván nem ártalmas és nem is áll ellentétben saját felszabadult személyiségével.

Liptai Léderer Péter Pált ugyanúgy fogadták, mint bárhol eddig. A fogadtatás után azonban senki sem tette szóvá a nevét. „Nagyszerű pillanatban érkezéte hozzánk Liptai Léderer Péter Pál” — mondták neki, igazán lelkesen és lelkesítően, a szokásos fogadás után; — „Nagy küzdelem és döntő jelentőségű verseny van kilátásban!” „De a nevem, két családi és két személynév, huszonegy betű és kilenc szótag, valóban nem zavar benneteket?” — kérdezte őket, mintegy figyelmeztetésül is, hátha megfélemedtek az eddig elmaradhatatlan kritikáról ebben a vetélkedő előtti lázas izgalomban. „Az a tény, hogy téged Liptai Léderer Péter Pálnak hívnak, önmagában közömbös a számunkra” — válaszolták. „Tudjuk, hogy leginkább betűk rajzolásához érzel hajlamot, de érces hangod is van, nagy hatású beszédeket is tudnál tartani” — majd így folytatták: „Legjobb, ha az ipszilónra szakosítod magad, ipszilón-rajzolóból most nagy a hiány. De a festéket is magadnak kell elkészítened és a mázolókefét is és egyáltalán minden kelléket, mert közös javunkat szolgálja, ha a felszabadult személyiség egyetemes tudással párosul.” Végül mégis az „O” betűben egyeztek meg, mert valaki úgy találta, hogy pillanatnyilag ipszilónra nincs is szükség, és ha nincs szükség ipszilónra, nem lenne szükség ipszilón-rajzolóra sem. Ezzel Liptai Léderer Péter Pál is egyetértett.

Liptai Léderer Péter Pál maga is sportolt, és kedvelt mindenféle vetélkedőt. Utazása során soha nem mulasztotta el az edzéseket, és ügyelt arra, hogy fenntartsa erőnlétét.

A verseny napján már kora reggel hívták Liptai Léderer Péter Pált. Mindannyian jelen voltak, akik az előző nap öt megölelték és megcsókolták. Liptai Léderer Péter Pálnak úgy tűnt, mintha most gondterheltebbek lennének. Igaz, ő maga is fáradtnak érezte magát. Rosszul aludt. Talán nem is tudott egyáltalán aludni. Ezt nem tudta pontosan, de nem is akart rá gondolni. Ugyanis, ha nem aludt, nyilván nem tehetett mást, mint azoknak az érthetetlen emlékeknek az érzései közt kalandozott, amelyek rossz pillanataiban kísértik valószínűtlen múltja eléggé megbízhatatlan emlékködén át.

Liptai Léderer Péter Pálnak két „O” betűt kellett sebtében meg-

rajzolni a plakáton. Észrevehettek rajta valamit, mert aki tegnap legelőször ölelte és csókolta meg, mintegy figyelmeztetőleg — a rajzolás szemmel láthatóan érdeklődő tanulmányozása közben —, így szólt Liptai Léderer Péter Pálhoz: „A felszabadult személyiség köteles boldog lenni. Ez nem ugyanaz, mint a boldogság keresése. Egyszerűen köteles boldog lenni! A tegnapi ‚O‘ betűid jobbak voltak. A tegnapi ‚O‘ betűid olyanok voltak, mint a boldog ‚O‘ betűk, míg a maiak ugyancsak aggodalomra adnak okot.”

Liptai Léderer Péter Pál úgy érezte, közölnie kell — és ez a legmegfelelőbb alkalom —, hogy ő a versenyeken nem szokott szurkolni. Verseny közben kialakul ugyan benne valamilyen pártosságféle, amit inkább rokonszenvnek lehet nevezni — és ilyenkor kívánni is szokta az illető versenyző győzelmét —, anélkül azonban, hogy feladná a másik versenyző ugyanilyen szimpatizálásának lehetőségét. Egy ideig értetlenül bámulták Liptai Léderer Péter Pált, végül aztán szinte egyszerre horkantak fel: „Mit köntörfalazol, te Liptai Léderer Péter Pál, hiszen nem is úgy beszélsz, hogy mondanivalódat első hallásra meg lehessen érteni. Aztán miféle szurkolást gondoltál ki magadnak? Azt hiszed talán, hogy páholyban fogsz ülni, míg tart a háború?” Az emberek, Liptai Léderer Péter Pál megítélése szerint, nagyon fel voltak háborodva. Pedig még azt is közölni akarta velük, hogy „már teljesen boldognak érzi magát, ami ugyancsak bizonyíthatja, megbízhatóságát. És hogy azoknak az érthetetlen emlékeinek érzéseit, amelyek rossz pillanataiban kísérteni szokták valószínűtlen múltja eléggé megbízhatatlan emlékködén át, már végképp ez a boldogság, hogy úgy fejezze ki magát, ez a forradalmi boldogság váltotta fel”. Így szónokolt volna Liptai Léderer Péter Pál, ha szóhoz engedik jutni. A vehemensebbjei elragadtatásukban azonban még gyalázkodtak is vele: „huszonegy betűs nevűnek”, „boldogságkereső O betű-rajzolóknak” nevezték, a gyerekek pedig megtanulták visszafelé olvasni a nevét, és azt kiáltották kórusban: „Láp-retép-reredél-iatpil!” Itt-ott aztán felhangzott néhány „áruló” felkiáltás is, és Liptai Léderer Péter Pál, csakúgy, mint a többiek, tudta, hogy az úgy továbbra már nem rá tartozik.

Liptai Léderer Péter Pál választhatta volna az arénát is. Ő azonban végtelenül bízott a tudományban. Tudta, hogy már hosszú idő óta senkit sem kellett elpusztítani azért, mert alkalmatlan a rehabilitációra, és annak idején is alig néhány olyan személlyel talál-

kozott, akit már másodszor utáltak oda, akik azonban nyilván ritka kivételnek számítottak.

Liptai Léderer Péter Pál azzal a mély meggyőződéssel adta át személyi igazolványát, vezetői jogosítványát és egyéb iratait, hogy ezúttal, majd ha elbocsájtják, végképp felszabadult személyiségként fogja megtalálni a vadonatúj személyiségének megfelelő helyet, ahol letelepedhet, dolgozhat és gyümölcsözteszheti tehetségét. Életének ebből a szakaszából egyedül az „O” betű maradt számára sorsdöntő. Nevét már így írta alá: „O”. Mindössze egy jel, egy boldog „O” betű. És ő maga is tökéletesen boldog volt.